

Lisa 2 Teenuse kirjeldus

1. Taustainfo

Laste heaolu tagamiseks on oluline, et vanemate lahkumineku korral oleks lapsevanematel võimalik lapse elukorraldusega seotud küsimustes sõlmida kohtuväliseid kokkuleppeid. Riikliku perelepitusteenuse eesmärk on toetada lapsevanemaid vanemluskokkuleppe sõlmimisel ning soodustada vanemate koostööd lapse kasvatamisel, et tagada lapse huvide kaitse ja heaolu. Alaeesmärkidena saab välja tuua järgmised:

- perelepitusteenuse senisest suurem kasutamine alternatiivse lahendusena kohtumenetluse kõrval;
- suurem kohtuväliste lepete arv, kohtuasjade arvu vähenemine.

Perelepituse eesmärgiks ei ole saavutada lastevanemate omavahelist äraleppimist, vaid olukord, kus vaidlevad osapooled jõuaksid erimeelsuste korral mõlemale poolele sobiva lahenduseni, mis lähtub lapse huvidest. Vaidluse keskmes on ja peavad alati olema lapse huvid ja heaolu.

Perelepitusteenus on mõeldud ühise alaealise lapse või laste lahku läinud või lahkuminevatele lapsevanematele, kellel ei ole õnnestunud kokku leppida lapse elukorralduslikes küsimustes (näiteks suhtluskord, lapse ülalpidamise küsimused ning ühise hooldusõiguse lõpetamine või muutmise¹). Laps, kelle osas tema vanematele perelepitusteenust pakutakse, on alalise elukohaga Eestis.

Perelepitusprotsessi oluline osa on lapse kaasamine, mis tähendab, et lapse huvide väljaselgitamiseks tuleb vaidlusest puudutatud lapsele anda lepitusmenetluse käigus võimalus oma arvamust avaldada. Laste ärakuulamisest loobutakse vaid juhul, kui laps on juba ära kuulatud või kui lapse vanust ja arengutaset arvestades ei ole lapse ärakuulamine võimalik.

2. Perelepitusteenuse eelised:

2.1. Suurem tõenäosus, et jõutakse lahenduseni, millest mõlemad pooled kinni peavad. Tulenevalt lepituse olemusest võtavad pooled ise vastutuse sobiva lahenduse otsimise eest. Kuna lepituse tulemusel saavutatud kokkulepet tajutakse väiksema tõenäosusega väljastpoolt pealesurutuna ning pooled on saanud ise kokkuleppe detailid paika panna, tunnevad nad suurema tõenäosusega sisemist sundi kokkuleppest kinni pidada.

2.2. Perelepituse kulud on väiksemad kui kohtumenetluses. Kohtumenetluse läbiviimiseks kulub rohkem aega ja tööjõudu kui sama asja lahendamiseks lepituses. Tulenevalt kohtuniku kvalifikatsioonist ja üldistest kohtu ülalpidamise kuludest on kohtupersonali töötund kallim kui perelepitaja oma. Muidugi sõltub kohtumenetluse kuludelt kokkuhoidmise võimalikkus sellest, kas lepitused on tulemuslikud – kui lepituse käigus kokkuleppi ei jõuta, tekivad kohtumenetluse kulud ikkagi.

2.3. Perekonnaõiguslike vaidluste mõju lapse heaolule. Eestis tehtud uuringutes on rõhutatud, et perekonnaõiguslikud vaidlused on tihti kõigile osapooltele emotsionaalselt rasked, kuna vanemad võivad sellises olukorras unustada lapse parimad huvid, manipuleerida lapsega ning segada ta omavahelistesse tülidesse. Teistes riikides tehtud uuringute tulemused näitavad, et võrreldes kohtumenetlusega aitab lepitus vanematel paremini keskenduda lapse huvidele ning omab positiivset mõju lapse kasvatamises osalemisele isegi 12 aasta möödudes lepituse läbiviimisest.

¹ 1. juulil 2023. aastal jõustus RPLS seaduse § 4 (2) Kui kohus on teinud tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 5601 alusel perelepitusse suunamise määruse, võib lepitusmenetluse käigus kokku leppida ka ühise hooldusõiguse lõpetamises või muutmises perekonnaseaduse § 137¹ kohaselt.

3. Riiklik perelepitusteenus

- 3.1. Riiklik perelepitusteenus on lapsevanematele tasuta.
- 3.2. Teenust osutatakse kontaktkohtumisena (silmast-silma ühes ruumis, perelepitaja ja lapsevanemad), v.a juhul kui perelepitaja ja koordinaator ei ole kokku leppinud põhjendatud vajaduse korral erimeetodites - lepituskohtumist videosilla vahendusel või eraldi kohtumised lapsevanematega.
- 3.3. Kui perelepitusprotsessi käigus võib vaja minna tõlki, korraldab vajadusel tõlketeenuse seansile koordinaator.
- 3.4. Teenuse pakkumise kohaks on alati privaatne ja professionaalne ruum. Iga erandjuhtumi puhul suhtleb perelepitaja koordinaatoriga.
- 3.5. **Perelepituse etapid, mida perelepitaja lepitusmenetluse läbiviimisel järgima peab:**

1. Ettevalmistav etapp	Infovahetus koordinaatoriga ning perega, perelepitusteenuse sisu selgitamine, lepitusteenuse põhimõtete ja tingimuste, sh ka laste kaasamise protsessi tutvustamine lapsevanematele. Valmisoleku küsimine lepituseks, individuaalne valmisolek.
2. Protsessi alustamine	Lepituskohtumise tegevuste tutvustamine, perelepitaja ülesande kirjeldamine, rolliselgus, protsessi reeglite kujundamine ja fikseerimine. Lapsekesksuse tutvustamine, normaliseerimine teenuse puhul.
3. Olukorra kirjeldamine	Mõlema osapoolle võimalus kirjeldada olukorda. Perelepitaja peegeldab lapsevanemate mõtteid, ettepanekuid, võtab need suuliselt ja kirjalikult kokku. Oluline on lapsevanemate arvamuste aktsepteerimine.
4. Teemade kogumine ja väljavalimine	Selgitada välja teemad, millega perelepituses tööle asutakse, seada need lapsevanematega koos järjekorda, planeerida ühiselt protsess, kestvus, ootused sellele. Visualiseerida lapsevanematele teekond. Lapse heaolu prioritseerimine.
5. Huvide väljaselgitamine ja võimaluste uurimine	Ootuste ja vajaduste ilmsiks tulemine, erinevate huvide väljaselgitamine, kaardistamine, aktsepteerimine. Ühiste arusaamade väärtustamine, peegeldamine, lapse prioritseerimine.
6. Lahenduste läbirääkimine	Võimalike lahendusvariantide väljaselgitamine. Lapsevanemate vajaduste esile toomine, lapsevanematega loominguilisus ja paindlikkus. Ettepanekute/vahekokkulepete fikseerimine, mõtlemisaeg.
7. Kokkulepete sõlmimine, protsessi lõpetamine	Kokkuleppe tingimuste väljatöötamine. Kokkuleppe fikseerimine. Edasiste sammude planeerimine juhul kui kokkuleppeni ei jõutud. Kokkuvõtte ja tagasiside.

4. Perelepitusteenuse teenuseosutaja

- 4.1. Riiklikku perelepitusteenust viib läbi perelepitaja, kes neutraalse osapoolena aitab lapsevanematel oma mõtteid vahendada ja erimeelsusi lahendada.
- 4.2. Perelepitajat kirjeldavad järgmised isikuomadused ja oskused:
 1. Oskus jääda lapsevanematega suhtlemises täielikult neutraalseks ja erapooletuks nii oma suulisel kui kirjalikus väljenduses.
 2. Lapsekesksus ja mõtestatud lapse heaolu eest seismine.
 3. Empaatiavõime, võime intuiivselt mõista ja inimestega suhelda.
 4. Küpsus ja elukogemus, mitte ainult teoreetilised teadmised.
 5. Oskus arvestada paaride lahkuminekul nii emotsionaalsete kui ka praktiliste vajadustega, sealhulgas oskust reageerida kriisilukorras, kus osalejate ebaratsionaalsed reaktsioonid võivad vaidlust pikendada ja süvendada.
 6. Isikupärase ja paindliku tööstiili kasutamine, mis võimaldab varieerida protsessi struktuuri ja tempot töös oleva paari ja perekonna vajaduste järgi.

7. Oskus näha perekonda kui tervikut, kus pereliikmete head suhted ja koostöö on olulisemal kohal kui kokkulepped iseenesest.
8. Suurepärased suhtlemisoskused – selge ja sobiva keele kasutamine, küsimuste küsimine, ümbersõnastamisoskus.
- 4.3. Perelepitaja kohtub mõlema vanemaga samaaegselt, peab kinni konfidentsiaalsus- ja muudest lepingunõuetest. Juhul, kui on mingil põhjusel tarvis kohtuda lapsevanematega eraldi, võtab perelepitaja sellekohase kirjaliku nõusoleku koordinaatorilt enne kohtumisaja kokkuleppimist.
- 4.4. Üks lepituskohtumine kestab 90 minutit ja kohtutakse üks kuni viis korda. Vahel õnnestub kokkulepe sõlmida paari kohtumisega, vahel on kohtumisi vaja kokku leppida aga rohkem kui viis (sellisel juhul tuleb perelepitajal esitada lisaseansside põhjendatud taotlus).
- 4.5. Kui perelepitaja ei saa peret vastu võtta, haigestub või on muul moel raskendatud teenuse elluviimine, siis teavitab ta olukorrast viivitamatult e-posti teel nii lapsevanemaid kui koordinaatorit.
- 4.6. Kirjavahetust peab perelepitaja pidama oma töös, kasutades SKA e-maili. Samuti on kohustuslik kasutada lepituskohtumisele kutsumisel ja kohtumisaja kokku leppimisel SKA standardkirja ja malli, mille leiab kontor.rik.ee keskkonnast.
- 4.7. Esimesel lepituskohtumisel peab perelepitaja teavitama vanemaid riikliku perelepitusteenusel korraldusest ja perelepituse eesmärgist. Lepituse eesmärk on vanemate vahelise kirjaliku kokkuleppe ehk vanemluskokkuleppe sõlmimine. Perelepitaja aitab vanemaid vanemluskokkuleppe sõlmimisel.
- 4.8. Kirjavahetust tuleb pidada alati mõlema vanemaga, et tagada osapoolte võrdsus.
- 4.9. Perelepitaja selgitab vanematele vanemluskokkuleppe ja selle raames sõlmitavate kokkulepete õiguslike tagajärgi (näiteks hooldusõiguse osalise üleandmise või suhtluskorra muudatuse mõju jms). Perelepitaja jagab vanematele teavet perekonnaseaduse, lastekaitseaduse, täitemenetluse seadustiku ja teiste aktuaalsete seadusandlusest tulenevate kohustuste kohta, mis kehtivad lastele ja vanematele, kui vanemad koos ei ela.
- 4.10. Iga lepituskohtumise järgselt saadab perelepitaja mõlemale lapsevanemale ühise e-kirjaga kokkuvõtte toimunud protsessi ja kasutatud meetodikate kohta koos uue kohtumisajaga.
- 4.11. Erijuhtumite korral on perelepitajal õigus kaasata protsessi edasiviimiseks kaaslepitust. Kaaslepitajaks saab valida perelepitaja SKA lepingupartnerite seast. Perelepitaja informeerib koordinaatorit, kas ja kelle perelepitajatest ta kaaslepitusse kaasab.
- 4.12. Perelepituskohtumine kuulub riiklikule rahastamisele reeglina juhul, kui sellel osalevad kaks lapsevanemat ja perelepitaja. Mõjuva põhjuse olemasolul võib perelepitaja koostöös koordinaatoriga otsustada vanemate eraldi lepitamise kasuks.
- 4.13. Perelepitaja kirjutab enne kohtumise kokku leppimist perelepituse koordinaatorile ja arutab kirjas või telefoni teel juhtumit. Koordinaator otsustab, kas eraldi kohtumine on antud olukorras mõistlik. Koordinaatori kirjaliku positiivse tagasiside korral lepib perelepitaja vanematega eraldi kohtumised kokku.
- 4.14. Perelepitaja valib teenuse osutamise aja koostöös lapsevanematega, kuid lepitud aeg ei tohi olla varem kui kell 8.30 hommikul ning mitte hiljem kui algusega kell 20.00 õhtul. Teenust ei osutata riigipühadel.

5. Teenuse osutamise koht ja nõuded ruumile

5.1. Füüsiline ruum

- 5.1.1. Teenuse osutamise koha valib teenuseosutaja oma äranägemise järgi, arvestades, et on tagatud teenuse osutamise asukoha neutraalsus, kasutusmugavus, kliendi turvalisus, privaatsus ja ligipääsetavus.
- 5.1.2. Teenuse osutamise kohaks peab olema privaatne ja professionaalne ruum.
- 5.1.3. Teenuse osutajal on õigus teha teenuse osutamise koha leidmisel koostööd kohalike omavalitsustega või teiste organisatsioonidega, kellel sobivaid ruume on pakkuda.
- 5.1.4. Teenuse osutamise ruum peab olema vaba erinevatest häirivatest teguritest, pakkuma meeldivat ja rahustavat õhkkonda. Eelistatav on ümmargune või ovaalne laud, mille ümber on mugavad toolid paigutatud nii, et perelepitajal on võimalik hoida samal ajal mõlema osapoollega silmsidet.

- 5.1.5. Teenuse pakkumise kohaks ei tohi olla avalik ruum nagu kohvik, fuajee vms. Juhul, kui ei ole erinevatel põhjustel võimalik tagada teenuseks sobivat ruumi, tuleb teenuse pakkumine ära jätta, mitte teha teenuse kvaliteedis järeleandmist.
- 5.2. **Perelepitus videosilla vahendusel**
- 5.2.1. Perelepitusteenus on kõige efektiivsem, kui see toimub kontaktkohtumisena, kuid erandkorras on võimalus teenust läbi viia ka videosilla vahendusel.
- 5.2.2. Videosilla kasutamise eelduseks on mõlema vanema sellekohane soov ja perelepitaja kooskõlastus koordinaatoriga.
- 5.2.3. Videosilla kasutamist tuleb eriti hoolikalt kaaluda erijuhtumite korral, et tagada kõigi osapoolte turvalisus. Vanemate üksmeel ja soov ei ole piisav, et teenust vastaval viisil läbi viidaks.
- 5.2.4. Videosilla võimalust võib kasutada vahetu teenuse osutamise alternatiivina eeldusel, et selleks kasutatavad seadmed ja virtuaalkeskond vastavad konfidentsiaalsete andmete käsitlemise ohutusnõuetele.
- 5.2.5. SKA pakub 2024. aasta teises kvartalis perelepitajatele koolitust koos juhendmaterjaliga, kuidas teenust kõige turvalisemalt ja efektiivsemalt videosilla vahendusel läbi viia.

6. **Lapse kaasamine**

- 6.1. Lapse kaasamine ja ärakuulamine toimub vastavalt RPLSis sätestatule. Lapse huvide väljaselgitamiseks tuleb vaidlusest puudutatud lapsele anda lepitusmenetluse käigus võimalus oma arvamust avaldada.
- 6.2. Iga last, keda perelepitus sisuliselt puudutab, tuleb võimaluse korral ära kuulata eraldi ja ühel korral.
- 6.3. Laste kaasamine kestab ühe lapse kohta orienteeruvalt 60 minutit.
- 6.4. Perelepitaja kirjeldab selle lapse kaasamise protokollil, mille lisab pere kausta Kontor keskkonnas.
- 6.5. Laps tuleb ära kuulata tema vanust ja arengutaset arvestades sobival viisil.
- 6.6. Lapse ärakuulamisest võib loobuda, kui vaidlusest puudutatud laps on lepitusmenetluse alustamisele eelneva kuue kuu jooksul lastekaitsetöötaja või mõne muu lapsega töötava isiku poolt lepitusmenetluse esemeks olevate asjaolude suhtes ära kuulatud või kui lapse vanust ja arengutaset arvestades ei ole lapse ärakuulamine võimalik.

7. **Perelepituse erijuhtumid**

- 7.1. Perelepituse erijuhtude alla kuuluvad juhtumid, kus:
1. on esinenud lähisuhtevägivalda;
 2. on esinenud lapse väärkohtlemist või hooletusse jätmist;
 3. ühel või mõlemal lepitusosalisel on psüühikahäire või intellektipuue.
- 7.2. Perelepituse erijuhtude korral võib perelepitaja kaasata lepituskohtumistel osalema teise perelepitaja, kes toetab lepitusmenetluse läbiviimist. Perelepitaja informeerib koordinaatorit, kas ja kelle perelepitajatest (SKA lepingupartnerid) ta kaaslepitusse kaasab.
- 7.3. Perelepitaja, kes viib läbi erijuhtumit on läbinud asjakohase täiendkoolituse. Koolitusel osalenud perelepitajate osas peab nimekirja Sotsiaalkindlustusamet.
- 7.4. Perelepituse erijuhtu staatuse määrab SKA perelepituse koordinaator kirjalikult, vastavalt STARis tehtud hindamisele ja perelepitajalt saadud infole.
- 7.5. Lepituskohtumise erijuhtu kestvus on 90 minutit.

8. **Perelepitusteenuse koordineerimine**

- 8.1. Riikliku perelepitusteenuse koordineerivad ja keskset rolli kannavad teenuse koordinaatorid ja juhtivkoordinaator (edaspidi koordinaator).
- 8.2. Koordinaatori ülesanne sotsiaalkindlustusametis (edaspidi: SKA) on teenuse koordineerimine, sealhulgas lapsevanemate, perelepitajate ja teiste osapoolte perelepituse alane nõustamine.
- 8.3. Koordinaator teeb lepitusmenetluse raames haldustoiminguid ja -otsuseid: vormistab määramise otsuseid, hindab vanemluskokkuleppeid ning kinnitab need või teeb vanematele ettepaneku lepitusprotsessiga jätkata. Koordinaatorite tiimi ja klienditööd juhib juhtivkoordinaator.

9. Teenuse taotlemine

- 9.1. Perelepitusteenuse saamiseks esitab lapsevanem taotluse Sotsiaalkindlustusameti iseteeninduskeskkonnas <https://iseteenindus.sotsiaalkindlustusamet.ee>, kirjutades SKA meiliaadressile: info@sotsiaalkindlustusamet.ee või pöördudes SKA klienditeenindusse.
- 9.2. Kui klient pöördub otse riikliku perelepitaja poole, suunab perelepitaja ta edasi eelpool toodud kanalitesse.
- 9.3. Teenuse määramiseks kogub SKA koordinaator kokku mõlema lapsevanema andmed, millest moodustub taotlus. Taotlusel kajastatud andmeteks on lapsevanemate nimed, isikukoodid, kontaktandmed (e-post, telefon), ühiste laste nimed ja isikukoodid (kelle osas on erimeelsused), vaidluse sisu, teenuse saamise linn ja keel, kohaliku omavalitsuse ja kohtu kontakt (juhul, kui juhtum tuleb kohaliku omavalitsuse või kohtu kaudu).
- 9.4. Taotlust ei esitata, kui kohus on teinud tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 560¹ alusel perelepitusse suunamise määruse.

10. SKA koordinaatori töövoog

10.1. Taotluse vastuvõtmine

- 10.1.1. Otsuse riikliku perelepitusteenuse määramise kohta teeb perelepituse koordinaator kas lapsevanemate taotluse või kohtumääruse alusel.
- 10.1.2. Koordinaator hindab, kas taotlus on terviklik, ning kas lapsevanemad on õigustatud perelepitusteenust saama. Vajadusel suhtleb koordinaator lapsevanematega telefoni või Sotsiaalkindlustusameti iseteeninduse keskkonna (edaspidi: SKAIS) kaudu, et hinnata vanemate motivatsiooni teenusel osaleda ning teenuse sobivust vanematele. Koordinaator viib vajadusel läbi ka lähisuhtevägivalla mustreid avava riskihindamise.
- 10.1.3. Lepitusmenetluse toimingud registreeritakse sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistris STAR (edaspidi STAR).
- 10.1.4. Mõnel juhul on õigus ka teenuse osutamisest keelduda, kui vanemad on emotsionaalse või psüühilise seisundi tõttu liiga erinevatel positsioonidel ja seetõttu lepitusse olemuslikult ei sobi.

10.2. Perelepitaja määramine

- 10.2.1. Perelepitaja valikute kriteeriumiteks on perelepitusteenuse osutamise koht, teenuse osutamise keel ja perelepitaja töökoormus.
- 10.2.2. Kui lapsevanemad soovivad konkreetset perelepitajat ja esitavad soovi oma taotlusel, võetakse lepitajaga ühendust ja küsitakse, kas ta on valmis perekonda võtma.
- 10.2.3. Iga perelepitaja on kalendrikuu alguseks esitanud perelepitaja töökalendri ehk oma töömahu dokumendikeskkonnas kontor.rik.ee. Samuti märgib perelepitaja dokumendikeskkonnas eemalolekud (puhkus või haigestumine) või tööpiirkonna muudatused.
- 10.2.4. Otsus teenuse saamise ja perelepitaja määramise või sellest keeldumise kohta edastatakse lapsevanematele iseteeninduskeskkonna suhtlusfunktsiooni kaudu.
- 10.2.5. Perelepitajale, kes perega tööd alustab, annab koordinaator üle asjassepuutuva teabe ning jääb perelepitajale peamiseks kontaktiks.
- 10.2.6. Kui perelepituskohtumistel ilmneb, et tegemist on erijuhuga, teavitab perelepitaja koordinaatorit, et hinnata tekkinud olukorda ja otsustada kaaslepitaja kaasamine.
- 10.2.7. Kui ilmneb vajadus lepituskohtumiste arvu suurendada pärast 5 lepituskohtumist, esitab perelepitaja selle kohta koordinaatorile taotluse (Lisaseansside taotlus). Koordinaator hindab täiendava lepituskohtumise vajadust ning kannab hindamise andmed koos põhjenduse ja hindamise tulemusega STAR-i.
- 10.2.8. Kui lepitusosalised jõuavad kokkuleppele, loetakse lepituskohtumised lõppenuks ja sõlmitakse vanemluskokkulepe.
- 10.2.9. Perelepitusteenuse koordinaator hindab, kas vanemluskokkulepe on kooskõlas lapse huvidega ning kinnitab selle vastavalt Riikliku perelepitusteenuse seaduse (edaspidi: RPLS) § 12 sätestatud tingimustele.
- 10.2.10. Juhul kui ilmneb, et lepitusosaliste poolt kokku lepitu ei ole lapse huvidega kooskõlas või kui vanemluskokkulepe või selle osa ei ole täidetav, teeb ta lepitusosalistele ettepaneku jätkata lepituskohtumistega ja muuta vanemluskokkulepet.
- 10.2.11. Kui lapsevanemad ei soovi muuta vanemluskokkulepet, väljastab SKA perelepituse edutuse tõendi.

11. Perelepitaja töövoog

- 11.1. Perelepitaja määrab iga kalendrikuu dokumendijagamise keskkonnas Kontor mitu uut perekonda on ta valmis võtma teenusele. Näiteks: Tartus ja Põlvas töötav Miina on valmis Tartus võtma 6 peret ja Põlvas 2 peret, sest ta teab ette, et Põlvas käib ta harvem.
- 11.2. Koordinaator võtab ühendust perelepitajaga ja teeb ettepaneku perega lepitusemenetluse läbiviimiseks. Kui perelepitaja nõustub, saadab koordinaator talle dokumendijagamise keskkonna kaudu lapsevanemate taotluse (mis sisaldab kontakte, vaidluse sisu ja lapse andmeid).
- 11.3. Perelepitaja peab esimese kontakti lapsevanematega looma esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui seitsme kalendripäeva jooksul ja esimene perelepituse lepituskohumine peab toimuma 14 kalendripäeva jooksul kui lapsevanemad ei soovi teisiti. Lapsevanemate soovi korral teavitab perelepitaja sellest koordinaatorit. Vastav info (millal võeti vanematega kontakti ning millal on planeeritud esimene kohtumine) tuleb kirjeldada lepitaja tööpäevikus.
- 11.4. Oma tööpäevikut lapsevanematega suhtluse (e-post, telefon) ja lepituskohumiste ning lapse ärakuulamise kohta peab perelepitaja dokumendijagamise keskkonnas Kontor. Klienditöö arvestust eelmise kuu lepituskohumiste arvu ja kestvuse kohta peetakse STARis.
- 11.5. Perelepitaja järgib oma tegevuses kõiki seadustest tulenevaid kohustusi, sealhulgas teavitab abivajavast või hädaohus olevast lapsest, kui see teadmine perelepituse käigus ilmneb.
- 11.6. Viie esimese perelepituse kohtumise vahele mahutab perelepitaja lapse/laste ärakuulamise. Kui last ei ole ea tõttu või muudel põhjustel võimalik ära kuulata või on perelepitajale teada, et lapse ärakuulamine on teise spetsialisti poolt toimunud, esitab ta vastava põhjenduse lapse ärakuulamise protokollil vormil.
- 11.7. Juhul, kui perelepitaja hinnangul ei piisa konkreetsele perele viiest lepituskohumisest, esitab ta kirjalikult täiendava lepituskohumise taotluse koordinaatorile.
- 11.8. Kui lapsevanemate omavahelises suhtluses perelepituse viie lepituskohumise raames positiivseid arenguid ei toimu, annab perelepitaja koordinaatorile vastava kirjaliku kinnituse, sh info lepituskohumiste lõppemise alustest perelepitusteenuse edutusest antud lapsevanemate puhul.
- 11.9. Perelepitajal on teenuse jooksul läbivalt võimalus koordinaatoriga tööpäevadel kella 8.30-17.00 suhelda telefoni või e-posti teel teenust puudutavates küsimustes. Abivajavast või hädaohus olevast lapsest teavitada saab perelepitaja muu hulgas ka SKA koordineeritud lasteabitelefonil 116111.
- 11.10. Kui lapsevanemad on jõudnud kokkuleppeni ja valminud on mustandversioon kokkuleppest, edastab perelepitaja selle koordinaatorile tutvumiseks ja soovitusteks.
- 11.11. Kui lapsevanemad on jõudnud lõpliku kokkuleppeni, vormistab perelepitaja need vanemluskokkuleppe vormil (eelistatult digitaalselt). Paber kandjal allkirjastatud kokkulepped skanneerib .pdf-või .bdoc-formaadis dokumendi saadab perelepituse koordinaatorile kinnitamiseks.
- 11.12. Juhul kui vanemluskokkulepe ei saa koordinaatori kinnitust pöördub perelepitaja lapsevanemate poole selgitamaks kokkuleppe mitte kinnitamise põhjuseid ja teeb ettepaneku lepitusemenetluse jätkamiseks ning muuta vanemluskokkulepet selliselt, et see oleks lapse huvidega kooskõlas ja täidetav.
- 11.13. Kui lapsevanemad otsustavad allkirjastada vanemluskokkulepe kahepoolset ilma SKA kinnitusega, teavitab perelepitaja vanematele selle õiguslikest tagajärgedest. Sel juhul edastatakse vanematele ka edutuse tõend.
- 11.14. Perelepitaja täidab perelepitaja töövoos kirjeldatud tegevusi oskuslikult, parimas usus. Perelepitaja kaasab alati keeruliste kliendijuhtumite lepituse eelsesse või järgsesse arutellusse perelepituse koordinaatori.
- 11.15. Perelepitaja peab säilitama lapsevanemate suhtes täieliku neutraalsuse. Perelepitaja on pidevas enesearengus enda teadmiste ja kogemuste täiendamiseks ja kvalifikatsiooni tõstmiseks.
- 11.16. Perelepitus on konfidentsiaalne protsess ja perelepitajal on kohustus tagada, et konfidentsiaalne info ei jõua kolmandate asjasse mittepuutuvate osapoolteni. See

tähendab näiteks, et elektrooniliselt saadetud teave tuleb krüpteerida või muul viisil tagada selle turvalisus nii, et isikuandmed ei satuks kõrvaliste isikute valdusesse.

- 11.17. Konfidentsiaalsuskohustus tähendab ka seda, et kui tegemist ei ole kohtunõude või nõudega kriminaalasjas, siis tuleb perelepitajal andmete päringud edastatakse perelepituse koordinaatoritele menetlemiseks.

12. Perelepitaja enesetäiendamine ja supervisioon

- 12.1. Perelepitaja töö osaks on enda vaimse tervise hoidmine, sh regulaarselt (vähemalt 1 kord kvartalis) supervisioonis või kovisioonis osalemine. Perelepitaja otsustab, kas ta kasutab seda võimalust SKA kaudu või enda äranägemisel.
- 12.2. Perelepitajal on soovituslik regulaarselt osaleda SKA korraldatud supervisioonis või kovisioonis ja pakutud täiendkoolitustel, mis annavad aluse tema professionaalsele enesearengule ja vaimse tervise toetamisele.
- 12.3. SKA-l on õigus paluda kinnitust, et perelepitaja on supervisioonis või kovisioonis käinud. Kui perelepitaja kasutab SKA supervisiooni või kovisiooni võimalusi, on tema põhiline korralduslik kontaktisik perelepituse koordinaator.

13. Teenuste rahastamine ja teenuse eest tasumise põhimõtted

- 13.1. Perelepitusteenust rahastatakse riigieelarvest ja kulude üle peab arvestust sotsiaalkindlustusamet. Riigieelarve vahenditest kaetavate lepituskohtumiste mahu ja maksumuse kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.
- 13.2. Lepituskohtumise maksumus hõlmab RPLS § 4 sätestatud tegevuste elluviimiseks vajalike kulusid, sealhulgas tööjõukulu. Maksumuses sisaldub ka kohtumiste ettevalmistav kulu.
- 13.3. Riigieelarvest kaetakse kuni viis lepituskohtumist ühe vaidluse kohta (sisaldab ka lapse ärakuulamist). Põhjendatud vajaduse korral võib lepituskohtumiste arvu suurendada (lisasessioonide taotluse vorm). Lepituskohtumiste arvu suurendamise kooskõlastab kirjalikult SKA perelepituse koordinaator.
- 13.4. Sõltuvalt sellest, kas leping sõlmitakse füüsilise või juriidilise isikuga, on maksustamine erinev. Kuna maksumus hõlmab kõiki riiklikke makse ja makseid, olenemata sellest, millises vormis perelepitaja teenust osutab, kujuneb lepituskohtumise maksumus erinevas vormis teenust osutava isiku puhul erinevaks.
- 13.5. Ühe lepituskohtumise (90 min) maksumus lepitusmenetluses:
- Juriidilisest isikust (mitte-käibemaksukohuslase) perelepitaja korral – 85 eurot;
 - Juriidilisest isikust (käibemaksukohuslase) perelepitaja korral – 70,80 eurot (lisandub käibemaks, millega koos on maksumus 85 eurot);
 - Füüsiliselt isikust perelepitaja korral – 63,50 eurot (bruto tasu, millelt SKA peab kinni ja tasub riiklikud maksud).
- 13.6. Kui lepituskohtumine viiakse läbi lapse ärakuulamiseks RPLS § 10 lõike 1 alusel, kestab üks kohtumine 60 minutit ja selle maksumus on:
- Juriidilisest isikust (mitte-käibemaksukohuslase) perelepitaja korral – 80 eurot;
 - Juriidilisest isikust (käibemaksukohuslase) perelepitaja korral – 66,70 eurot (lisandub käibemaks, millega koos on maksumus 80 eurot);
 - Füüsiliselt isikust perelepitaja korral – 59,80 eurot (bruto tasu, millelt SKA peab kinni ja tasub riiklikud maksud).
- 13.7. Kui lepitusmenetlus toimub erijuhtumi osas ning perelepitaja kaasab lepituskohtumistele osalema ka teise perelepitaja, siis arvestatakse lepituskohtumise maksumus mõlema perelepitaja kohta.
- 13.8. Kui üks vanem või mõlemad vanemad ei teavita kohtumiselt puudumisest vähemalt 24 tundi enne kohtumise algust, tasub SKA perelepitajale valvetasu 50% ühe lepituskohtumise maksumusest. Kui tegemist on kaaslepitusega, tasutakse vähendatud tasu mõlemale perelepitajale. Kui tegemist on ära jäänud lapse ärakuulamist kohtumisega, tasub SKA valvetasu lapse ärakuulamist läbi viinud perelepitajale 50% ühe lapse ärakuulamise kohtumise tasu maksumusest.
- 13.9. Vanemate mitte osalemine või mitte osalusest teavitamine tuleb märkida perelepitaja tööpäevikus koos ajatempliga, mida talletatakse dokumendijagamise keskkonnas Kontor, näiteks „Mart Mari teavitas 10.10.2022 kell 12.35, et ta ei tule perelepitusse, mis pidi toimuma 10.10.2022 kell 14.00“).

- 13.10. Sellisel juhul tuleb lapsevanemat teavitada, et ka lapsevanemast tingitud põhjusel ära jäänud seanss kuulub 5 võimaldatud seansi hulka ning mõistlik ajaperiood ette teavitamiseks või perelepitusest sootuks loobumiseks on vähemalt 24 tundi.
- 13.11. Teenuste eest tasutakse juhul, kui teenuseosutaja on täitnud allolevad tingimused:
- Dokumendijagamiskeskonnas kontor.rik.ee on täidetud tööpäevik ja STARi on kantud andmed eelmise kalendrikuu klienditöö mahu kohta teenuseosutaja töölaual.
 - Dokumendijagamiskeskonnas on kirjeldatud järgmise kalendrikuu maht (uute võimalike perede arv).
 - Perelepitusteenuse osutaja esitab Sotsiaalkindlustusametile igakuiselt e-arve (juriidiline isik) või osutatud teenuse aruande (füüsiline isik) osutatud teenuste mahule vastavalt.
- 13.12. Riikliku perelepitusteenuse eesmärk on osutada teenust 14 linnas üle Eesti. Kui pere soovib osaleda riiklikul perelepitusteenusel linnas, mis on jäänud konkursi raames teenuseosutajatest katmata, pöördub koordinaator lähimates tööpiirkondades töötavate perelepitajate poole.
- 13.13. Erandkorras on SKA-I õigus maksta perelepitajale tööpiirkonnast väljapoole jäävate lepituste eest transpordihüvitist.
- 13.14. Kui perelepitusteenuse osutamise koht jääb perelepitaja tööpiirkonnast kaugemale kui 60 kilomeetrit (linnapiiri arvestusega), hüvitatakse perelepitajale teenuseosutamise kohta ja tagasi jõudmise transpordikulud vastavalt teenuseosutaja tööpiirkonna kaugusele sihtkohast, arvestades ühte suunda:
1. 20 eurot, kui vahemaa on 61-100 kilomeetrit;
 2. 25 eurot, kui vahemaa on 101-150 kilomeetrit;
 3. 30 eurot, kui vahemaa on üle 150 kilomeetri.
- 13.15. Tööpiirkonna väliseid lepituskohatumisi pakub perelepitajale erandkorras vaid koordinaator. Transpordikulu hüvitis kooskõlastatakse enne tööpiirkonnavälise kohtumise toimumist koordinaatoriga.
- 13.16. Hüvitis makstakse välja täies ulatuses ka juhtudel, kui üks või mõlemad vanemad kohtumisele ei ilmu.